

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Király-utca 25 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtítkárhoz Kolozsvár, Honvéd-utca, a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-tér Bánffy-palota intézendők.

*

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyz. cm.) 6 k., félooldal 3 k., negyed oldal 1 k. 50 f. Egyesületi tagok és fél-éves hirdetőknél 10% -al, egész éves hirdetőknél 15% -al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KÉZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felölős szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Kérelem.

Teljes tisztelettel kérjük igen tisztelt tagtársainkat és egyletünk barátait, sziveskedjenek barátaik és ismerőseik köréből egyletünknek minél több tagot megnyerni. A tagok bejelentését kérjük a titkárhoz intézni.

A szerkesztőség.

I.

Ingyenes méhészeti szaktanfolyam.

A földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur ónagyméltósága az okszerű méhészeti fejlesztése és terjedése érdekében oly messzemenő kedvezményeket méltóztatott biztosítani, melyek lehetővé teszik, hogy mindazok, kik a méhészeti maguk javára eredményesen óhajtanak gyakorolni, de kellő szakismeret hiányában hozzáfogni nem mernek, azt képzett szakközegektől, — a modern méhészeti minden követelményeinek megfelelőleg felszerelt gödöllői állami méhészeti gazdaságban — díjmentesen elsajátíthassák.

*

18450.—IX/2. szám.

Pályázati hirdetemény.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1905. év folyamán hat időközi tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hó 1—21-ig földmives kisgazdák, május hó 22— június 11-ig erdőőrök, június hó 15—28-ig lelkészek, július hó 1—21. és július hó 24—augusztus 13-ig néptanítók, végre augusztus hó 18—31 ig nők számára.

Céljük ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptároknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Mindegyik tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják s a m kir. állami vasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonalszaka között levő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyesvonatok III-ik kocsisztályában érvényes féláru menetjegy váltására jogosító igazolvány küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazáskor fog megtérítettetni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelmezik, a magy. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, felettes hatóságuk útján, a földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük ajánlásával el látva, az illető tanfolyam kezdete előtt legalább *egy hónappal* nyujtsák be.

Budapest, 1905. évi február hó 28-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

A királynő tojóképessége.

Irta: Ajtay Gece Bálint.

(Vége.)

Ősz végére kelve, föltehetjük, hogy jobb erőben, mondjuk 10—12 ezer dolgozóval lett betelelve, azt is föltehetjük, hogy ezen

néesség jól áttelel s így következő év tavaszán 9—11 ezer munkással kezdi el a 3-dik évi, a királynő pedig a 2-ik évi funkcióját. Az anya friss, eleven és még teljesen jó erőben levő tojóképeségü. Ilyen alapon folyó évi petézését s egyuttal a család szaporodását és munkaképességét a tavalyihoz teljesen hozzámérhetjük, sőt a néesség nagyobb kezdő számát is tekintve, és a 3 rajt is f. évre előirányozva, a királynő peterakását 90—100 ezerre becsülhetjük.

Föltéve továbbá azt is, hogy ezen előrajával már másodszer kirepült királynő még a 3-ik telet is átéli s így a 3-ik év júliusáig családjával és termékeny marad; a 3-ik életévet betöltő s egyuttal be is záró életműködési ideje alatt 50 ezer petét még lerakhat s így életműködését egyuttal befejezettek is tekinthetjük.

Tárgyaltak után láthatjuk, hogy a királynő következő petéket rakta le 3 teljesen betöltött életéve alatt: első évben mint másodraj 18 ezer, mássdik évben mint megtelepedett család és előraj 55 ezer + 25—30 ezer, a 3-ik évben ismét mint megtelepedett család és előraj 90—100 ezer, és végül utolsó életévében egy félév alatt július 1-ig 50 ezeret, *s így mindösszesen 3 év alatt 260 ezer petét tojt le.* Fenti tárgyalásom során saját méhesemben éveken át történt odaadó megfigyelésem alapján egy jó közepes család 3 évig kitartó és sikeresen működő anyját vettem fel alapul. Eltérések úgy fel-, mint lefelé ettől, valószínűen minden nagyobb méhesben előfordulnak, azaz kivételképen akadnak olyan anyák is, melyek ideig óráig (1—2 évig) sokkal nagyobb, mondjuk, hogy egy Boczonádi-féle kaptárt is benépesíteni és fentartani képesek lesznek; viszont lesznek meglehetősen számmal olyan fenség női méhek, melyek egy oszágos kaptárt sem tudnak kellőképen benépesíteni és fentartani. A középút aranyút, hiszem, mikép az általam leirt leszen. Magam sem új kaptárt feltalálni nem ohajtottam, sem a meglevőket perhorrescálni nem kívánom, ezen téren a kritika olyan, mint a darázs-fészkek; ha hozzányulunk és annak alkatrészeit bonczolni akarjuk, száz mérges fullánk támad reánk és védelmezi természet szerinti igazát.

Országos méretű kaptárokkal méhészkedem, vidékem természeti viszonyaihoz Grand és társai alkotását még mindig kor- és időszerűnek találom, s a mai kor rögös utjain minduntalan fel-felbukkanó kaptáralkotásokat s főleg ezek reclamirozását legtöbbször kifolyó törekvésnek tekintem.

Ezen kis kitérés után pedig újból visszatérek a tárgyhöz.

Láthatjuk a fent kifejtettek kapcsán, hogy egy termékeny és jól működő méhkirálynő évenként és a család viszonyaihoz képest legfőleg 100.000 petét rak le, s hogy egész élettartamára megközelítőleg egy negyed milliónyi petével van ellátva. Hogy mily nagy a két petefészke és az ondozacskója, azt is minden gyakorlatilag működő méhésznár folyamán könnyen megismerheti. Elképzelhetjük tehát, hogy vázolt 250 ezernyi pete a királynőben nincs eredetileg készen, hanem a petefészkek azoknak csak mintegy rejtett tárházát képezik, melyekből az idő és sorrend szerint, valamint a táplálkozáshoz mérten a peték a szükséges arány szerint kitermeltetnek és letojatnak. Az ondozacskókról is azt hiszem, mikép az is csak egy termőtelep, mely a fiatal királynő megtermékenyülése után a tényezők összehatása folytán ivaréretté válik s működését elkezdni képes lesz, hisz különben alig tudom elképzelni, hogy ezen kis gombostű foknyi szerv hogyan lenne képes 5—700 ezer ondozácscsát egyszerre önmagában befogadni.

Szóval a méhkirálynő ivarszerveit illetőleg még manapság is egy eldönthetetlen problema előtt állunk.

Nem valószínű azon föltevés sem, hogy egy méhkirálynő évenként 200 ezer petét letojna, ez legfellebb egyes kivételesen kitűnő anyáknál fordulhat elő, tehát kivétel a szabály alól, melyet mint ilyenent épen azért törvényül el nem fogadhatunk.

Sok szó esett a közelmúltban méhészeti lapjainkban az u. n. óriás családokról is, mit jelen közlésemmel összefüggésbe hozva, azt hiszem, hogy az ilyen óriás családok rendszerint nem a népesség túlnagy számával hozattak össze, hanem az óriásra való következtetések legtöbbször igen nagy terjedelmű méhklásokkal és ezekben úgy a szabad természetben, mint tenyészetekben az évről-évre felhalmozódott és időközben fel nem használt viasz és mézmennyiségekkel függtek össze.

A természet ugrásokat nem tűr meg, ahol pedig mégis ilyenek előfordulnak, azok mint szabályellenesek rendszerint rövid idő alatt visszazökkennek a rendes kerékvágásba, vagy a mi rosszabb, mint nem normálisak, önként újból elenyésznek.

Igy azonban azt láthatjuk, hogy a királynő tojóképesége s ezzel kapcsolatban a méh szaporasága oly nagy, miszerint a rovar-

világ hasonló fajú geniusainál ezt sehol sem találjuk fel. És ez nem is lehetne másképen, hiszen kedves kis bogárkánkra otthon is, de különösen életfentartását czélzó vándorlása közepette annyi ellensége leselkedik és tör rá hogy mesés szaporasága hijján ellenségei már régen kiirtották volna a föld színéről.

A viaszmolý.

Tavaszz van. A kikelet ébredésével valamint a méhek, úgy azok ellenségei is új életre ébrednek. Ugyanazért t. olvasóim figyelmét a méhek egy gonosz ellensége a viaszmolý elleni védekezésre hívom fel, mely azalatt a míg a nyitott kaptárak rendezése figyelmünket leköti, nehogy abba befészkelje magát, mert akkor az egész viaszépitményt könnyen megsemmisítheti.

A viaszmolý ellen a legjobb szer a kaptárak és környékeik tisztántartása és gondozása. Meg kell figyelni minden egyes már használt üres lépet, melyet a kaptárba szándékszunk betenni, s a melyekben a viaszmolý petéit észrevesszük, vagy csak gyanítjuk is azt, a kaptárba semmi szín alatt be ne tegyük, hanem azt kénezzük jól be s tartsuk úgy pár napig a friss levegőn olyan helyen, a hol a szél azt átjárhatja. Miután a gyanus lép tisztaságáról teljesen meggyőződünk, csak akkor helyezzük azt a kaptárba.

Mint fennebb említém, tartsuk tisztán a kaptárt, annak alapszékáját és sarkait minden időben, de különösen addig óvakodjunk a viaszmolýoktól, míg azok munkájukkal még az épitmény belsejébe nem hatoltak. Jóllehet a méhek a kaptár tisztogatásában eléggé buzgolkodnak, azonban, ha a viaszmolý álcája az épitménybe befészkelte magát, a méheknek nem áll többé hatalmukba azt onnan kivetni.

A viaszmolý álcájának kivetésében a méhek segítségére csak úgy lehetünk, ha egy derékszögben hajtott és élesre kifent vas horoggal azt onnan kivágjuk, azonban ezen mütét a méhek nagyfoku háborgatásával jár; másrészt pedig az épitmény megcsonkítását követeli, a mi mind a mézhozam rovására megy.

A viaszmolý ugyan szivesebben választja azon lépeket lakhelyül, melyekben már vot fiasítás, azonban szükségből betelepszik a friss épitménybe is, de abba nem képes magát befészkelni oly

erősen, hogy a méhek ott észre ne vegyék s ha egyszer jelenlétét fölfedezték, onnan sokkal hamarabb és könnyebben kitelepítik, mint a régi építmények megkeményedett falából. — Azért a költőtérbe célszerűbb friss lépeket helyezni.

Ha a viaszmosoly bábja már régebb a fiasítás alatt tartózkodik (a honnan a méhek azt eltávolítani nem tudják) s pusztító munkáját már megkezdette, akkor azt csak azon megtámadott sejtek felszaggatásával leszünk képesek kipusztítani, melyek alatt menetet furt magának.

Hogy ezen művelet által a fiasításos lépek megrongálása — fájdalom — ki nem kerülhető, magától értetődik.

Újból a kaptárkérdés.

Az okszerű méhészkedés felfedezése óta oly sokféle szerkezetű kaptár jutott a méhészek kezébe, hogy a szegény méhész, különösen a kezdő, mielőtt a méhészkedéshez hozzáfogna, nem tud választani a sok kaptár között. — Della Rocca, Dzierzon, Dathe, Br. Berlepsch, Br. Ambrózi, Mayer, Dömötör, Öttl, Gravenhorst, Bodor, Nemesszeghy, Almási, Prenoszyl, Huber, Langstroth, Roót, James Heddon, Chas. Dadant, Neiszer, Boczonádi, Abend stb. stb. mindnyájan arra törekedtek, hogy egy oly kaptárrendszert találjanak fel, mely nemcsak a méhek életviszonyainak, hanem a mézhozam emelésének is legjobban megfelel.

Az igaz, hogy az eddigi feltalálók mindnyájan hozzájárultak elismerést érdemlő módon az okszerű méhészet fejlesztéséhez, de mindazonáltal kevés kivétellel csak a méhek kezelését komplikálták.

Ily kaptár-rengeteg közepette ki mutatja meg az utat, különösen kezdőknek, hogy voltaképen mily rendszerű kaptárral méhészkedjék? Mily rendszerű legyen azon kaptár, melyben a kezdő félénkségével, bizonytalan és esetlen fogásaival méhészkedhetnek még pedig oly módon, hogy fáradságos munkájukat (mert a kezdő bátortalan munkája fáradságosabb) bár annyi siker koronázza, a mennyi elég arra, hogy vele a méhészetet megkedveltetni képes lehessen.

Ha végigolvassuk azon kaptárszerkezetek leírását, melyek az okszerű méhészetben jelenleg használatban vannak, még nagyobb útvesztőbe jutunk, mert mindannyinak czélszerű és észszerű beren-

dezése, jósága stb valóságos cicerói ékesszólással van feldicsérve, s a kezdők úgy vannak vele, mint a beteg ember, ki a csodaszerek ezreinek reklámjait csak úgy falja, de köztük különbséget tenni nem tudván, használatba venni egyiket a másikért nem meri.

Ne csodálkozzunk tehát, hogy az okszerű méhészetet nem vagyunk képesek a méhtartó kisgazdákkal megkedveltetni, mert bizony nem csoda, ha ily körülmények között nehezen állnak kötélnék.

Még mindig eldöntetlen marad az a kérdés, hogy milyen legyen a kaptár?

E kérdésre általánosságban is csak azzal felelhetünk, hogy a kaptár legyen olyan, a milyen, a méhek életfeltételeinek a leginkább megfelel, mert akkor a méhek tekintet nélkül az időjárásra (Erdélyben a méhlegelőről nem is szólok, mert ez van elég jó) legalább annyi mézet gyűjthetnek, a mennyi téli kitartásukra elég. Ez már magában véve, különösen kezdőknek, nagy haladás, ha méheiket télen át vett mézzel nem kell etetniök.

Itt önként felmerül azon kérdés, hogy melyik rendszerű kaptár felel meg leginkább a méhek létfeltételének?

A méhek létfeltételének — szerény nézetem szerint — az a kaptárrendszer felel meg leginkább, mely

1. a méheknek tágas lakhelyet ad,
2. a téli hideg ellen jól megvédi, és
3. a melyben *háborgatva* nincsenek.

Az eddigi kísérletezőktől nyert értesülés szerint e három tételt leginkább a *Boczonádi-rendszer* közelíti meg magával hordva azon megbecsülhetlen előnyt, hogy az az országos kaptároknál is alkalmazható.

Minden méhész hangoztatja, hogy »a méheket *háborgatni* nem kell.« Mégis az annyi észszerűséggel és megfontolással szerkesztett kaptárok között — fájdalom — egyet sem találunk olyant, melynek kezelése a méhek nyugalmanak nagyfoku zavarásával ne járna, mert a keretek betétele és kiemelése, a királynő megtekintése, gyenge családok felsegélése s egyszóval minden művelet alatt a kaptár ajtaját fél, sőt gyakran egész óra hosszat is nyitva kell tartanunk s ez idő alatt nemcsak méheinket zavarjuk, hanem a kaptár levegőjét telítő hangyasavat is kibocsátjuk.

Tehát arra, hogy a méheket a háborgatástól megóvja, egy kaptárépítő sem gondolt?

Felvetem mindazoknak, a kiket érdekel, e négy kérdést:

Hogyan lenne elérhető a méhek nyugalmának biztosítására, hogy

1. a kaptár belseje oly módon legyen megtekinthető és hozzáférhető, hogy arról ne vegyen tudomást az egész család egyszerre;
2. a kaptár levegőjének fertőtlenítésére s a méz preparálására szükséges hangyasav mennél kisebb mennyiségben szálljon el;
3. a kezelés mindezek daczára az eddigieknél is egyszerűbb legyen;
4. a méhek munkáját a kaptár bármely részében figyelemmel lehessen kísérni?

E négy kérdésre adandó helyes felelet, bárki részéről jött légyen is, nagy ugrással mozdítaná elő a méhészetet, a mennyiben az eddig elismert legjobb rendszert is tökéletesbitené.

Feladtam a kérdést nyilvánosan, hogy méhésztársaim is gondolkozzanak felette, nem mintha én már a megoldással készen volnék, mert azok előttem is csak talányok.

De miután nem emberhez méltó, — kit Isten gondolkodó képességgel megáldott, — megelégedni azzal, a mi jó, hanem keresnünk kell a jobbat, tökéletesebbet azon általánosan elfogadott elv alapján: *a méheket minél kevesebbet háborgatni.*

Sapho.

Április havi teendők a méhesben.

A kemény hosszú hideg tél legtöbb méhészt félelemmel töltött el. Aggódva vártuk az első kiröpülést, melyből ítéletet lehet alkotni a családok minőségére s további életképességére. Az első kiröpülés verőfényes melegebb tájakon már február utolsó napjaiban megtörtént, a hidegebb és északosabb helyeken azonban csak márczius első felében. A márcziusi napok már alkalmasok voltak a méhcsaládok átvizsgálására. Az átvizsgálás alkalmávali teendőket a márczius havi emlékeztetőben irtuk meg.

Átvizsgálás után, ha a szükséges kellékekkel elláttuk a családokat, az rohamosan szaporodik. Arra kell tehát most ügyelni, hogy a költőfészket is fokozatosan bővítsük munkás lépek beadogatásával.

Ez időtájt a méhek már érzik erejüket, rajzási vágyuk már jelentkezik s ha a méhészt csak lépkezdéssel bővítik lakásukat, sok herés lépet fognak építeni. Minden családnál elegendő 1–2 herés lép s azt is vagy a kaptár legelejére, vagy utolsónak tegyék az ablak elé. A mennyiben kész munkás lépünk nem volna, múltépet használjunk s azokat mindig két fiasításos keret közé tegyék úgy, hogy a mézes lépek lehetőleg az ablak mellé kerüljenek. Ennek az az előnye, hogy bármikor nyissa ki a méhészt a kaptár ajtaját, rögtön látja, nem fogyott-e el a mézkészlet. Április szeszélyes szokott lenni, hol szeles, hol hideg, hol pedig meleg, szóval változó, ezért a meleg takarókat még végkép ne távolítsuk el, mert a fiasítás is csak jó melegben fejlődik.

A nagyobb röplyukakat szűkítve kell hagyni, nehogy rablás támadjon. Legyen gondunk a méhek itatására. A méhes elől az itatóból a vizet ne fogyjon ki. Czélszerű azonban egy üres lépben hátul a kaptárba tenni langyos vizet.

A penészes és más régi lépek a kaptárból eltávolítandók. A költőfészkekben mindig csak annyi lép legyen, mennyit a méhek ellepnek. Ha valamelyik család gyenge, azt meg kell erősíteni az által, hogy egy erősebb családtól elveszünk 1–2 fedett fiasításos lépet s a méhekkel együtt betesszük a gyengébb családhoz. Itt azonban vigyázni kell arra, nehogy áttegyük azzal együtt az anyát is.

Legyen gondunk különösen arra, hogy a család élelemben hiányt ne szenvedjen, mert hisz ilyenkor fogyaszt a család legtöbb mézet a fiasítás táplálására. Ha megczukrosodott lépesméz volna a kaptárban, úgy ne tűrjük ott, hanem felhornyolva s langyos vízbe mártva, tegyék vissza.

Az etetést a méhészek legnagyobb része szükségből, de nem ritkán serkentésül is alkalmazza. Legyen ez etetés szükségből vagy serkentésből, a különbség csak annyi, hogy az utóbb említett esetben a megkezdett etetést a jó hordás elkövetkezéséig abban hagyni nem szabad. A pörgetett mézzel való etetés esetén is sokkal ajánlatosabb a főlhígitott langyos mézzel üres lépet megtöltve úgy adni a népnek. Nagyon sokan úgy etetnek, hogy a megtöltött széles száju befőttes üveget kettős rétegű düllel vagy ritka szövetű vászonnal bekötve a költőtér fedő deszkáscák egyikének nyílására borítják. Ha kifogyott a méz, újra töltik az üveget. Ez az etetési mód nagyon helyes, mert így közelebb találja azt a méh a fészkekhez. Mások meg tálcán etetnek, ezt azonban csak este szabad alkalmazni s ha netalán a méhek nem hordanák fel reggelig, multhatatlanul vegyék ki, különben rablás támad.

Április havában, midőn a természetben még kevés mézet

kapnak, legnagyobb veszedelme lehet méhesünknek a rablás kitérése. Népesebb családok bizony megtámadják a gyengébbeket. Ahol ilyen állapotot találunk, rendeznünk kell azonnal. A megtámadott család röplyukát szűkítjük annyira, hogy csak egy méh jöhessen ki rajta.

A kaptárok fenékeszkáját, a kasok alját tartjuk tisztán. Nemcsak a viaszmosolyok meg a rablás ellen való védekezésből szükséges ez, hanem magukat a méheket szabadítjuk föl a nekik nem könnyű munkától.

Igy gondozva méheinket, s ha az idő is kedvez, biztosan számíthatunk fáradságunk gyümölcsére. Mezel.

Anyátlan család.

(Válasz egy kétkedőnek.)

Nem vezet célra kétkedni oly művekben, melyeket alapos megfigyelés és kellő szaktanulmány után írtak. Ha nem is válnék be egy-egy utasítás, annak oka nem a mű rossziaságában, hanem azon bölcs mondásban keresendő, »nincs szabály kivétel nélkül« s a műveket meg azzal védem »a kivételek azt bizonyítják, hogy szabály létezik.«

Nem mindig tanácsos a kiteleléskor anyátlanul talált családot királynő betételével anyásítani. Ámbár van rá eset, hogy szerencsés körülmények közt a méhek a betett magányos királynőt elfogadják, de nem igen szokott az ilyen család előrehaladni. Tudvalévő dolog, hogy a méhek összetartása a királynőtől függ, de ezen betett idegen királynő nem fogja a családot úgy összetartani, hogy annak államélete hátrányt ne szenvedjen. A fődolog itt megállapítani a királynő elpusztulásának idejét. Ha a keretekben fiasítás van, akkor az anya nem régen hullhatott el s ilyenkor bevárjuk, míg a fiasítás kikelt — azt írja a prakt. Wegweiser, hogy — adjunk be még két keret fiasítást, melyek egyikére egy pipafedél alatt egy anyát teszünk. Egy nap múlva az anyát szabadon bocsáthatjuk, mert a fiatal méhek azt elfogadják.

Azonban, ha a keretekben fiasítás nincs, akkor az anya már régebben s tán még a beteleléskor pusztult el. Ez esetben az anyásítás ritkán vezet célra, mert a méhek a régebb megteremtett egyetlen állapotot megszokták, azt el nem hagyják s így sem a királynő, sem a család nem lesz képes magát fentartani.

Az ilyen családot leghelyesebb (mint azt e tavaszon két helyen is megtették) mézes vízzel befecskendezni s egy gyenge, de különben rendben levő családdal egyesíteni.

Az így egyesített árva méhek egy-két napig sirni fognak, de azután sorsukba beletörődve, — mintha misem történt volna — munkájukat folytatják.

A vidék és növényzet befolyása a méhészetre.

(Vége.)

Jól lehet a magyar alföld helyi és talaji viszonyai, valamint dús rétjei és szántóföldjei a méhészet gyakorlására alkalmasabbnak mutatkoznak mint az erdélyi vidékek, de ez csak a méz mennyisége és cukortartalma tekintetében áll fenn. Ugyanis az erdős hegyes vidékek növényei tudvalevőleg jóval balzsamosabb nektárt tartalmaznak, melyből, ha nem sok is, de sűrűbb, ízletesebb, tartósabb s nem oly émelyítő édes méz nyerhető. Ennek egyszerű magyarázatát a következőkben találjuk fel.

Az erdők növényzete sokkal több mézanyagot tartalmaz, mint a síkságoké, e körülmény a méz sűrűségére nagy befolyással bír. Továbbá a fenyő-, juhar-, hárs- és nyírfák mézganedve és virágzata balzsamosabb lévén a rétségek virágainak nedvénél, az azokból nyert méz aromája is kellemesebb, balzsamosabb, ízletesebb. Az erdős hegyek nagyon befolyásolják a vidék időjárását, mert az erdős hegyes vidékeken gyakoribb az esőzés, az erdők talaja sokkal nedvesebb, a miből az következik, hogy az erdő apróbb növényzete sokkal bujábban, magasabbra nő s ez által nedvességét növéseivel felemésztve, a virágok kelyhében csupán a nektár található, mely miután nincs a nap égető és érlelő hevének kitéve, nem is oly émelyítő édes, de azért elég zamatos. Az erdős vidéken gyűjtött méz tartóssága pedig annak sűrűségében s az erjedést gátló balzsamos voltában rejlik.

Ha valakinek alkalma volt egy, a havasokról érkező zsendelyes vagy deszkás szekér mellett elhaladni, nem hiszem, hogy meg ne érezte volna azt a finom illatot, melyet a szekérré fölhányt szénaköteg terjesztett, s ha vett magának annyi fáradságot azt közlelről megtekinteni, nem kerülhette ki figyelmét az a sok apró, igénytelen virág, melyet a széna közt látott s a mely még száraz voltában is oly nemes illatot áraszt, hogy azt chemiai úton kivonva, finom pipere szappanok illatozására használják. Tehát elvitázhatlan tény, hogy a méhészet tekintetében az erdős hegyes vidékek a lapályokat felülmúlják, hacsak a lapályokon ternelt méz mennyiségét és édességét a hegyes erdős vidékeken gyűjtött méz jósága, tartóssága és balzsamosságával ki nem egyenlítjük.

Vétkezik tehát a szent természet és önmaga ellen az, ki ily

kedvező körülmények között a méhészetet, — hacsak egy kis alkalma van s magában arra hajlandóságot érez — nem gyakorolja, s Isten adományát, — melyért más szegényebb vidékek méhészei annyira sovárognak — figyelmen kívül hagyja.

—s. —s.

Szibéria méhészete.

Most, midőn az egész világ figyelmét az oroszországi források élénken foglalkoztatják s a lapok arról egész hasábokban referálnak, nem lesz érdektelen az oroszok által annyira rettegett s a művelt világ által borzalommal és gyűlölettel emlegetett Szibéria méhészetéről is megemlékeznünk.

Szibéria éghajlata tudvalevőleg nagyon zord. Éjjel esti részén az évi átlagos hőmérséklet rendszerint a fagypont alatt van, míg délebbi vidékein $+2^{\circ}$ és $+16^{\circ}$ között váltakozik. Azonban daczára annak, hogy a tél itt 7 hónapig tart s ezalatt a hideg -40° — -49° -ot is eléri, nyara ezen nagy hideghez képest tropikusnak mondható, a mennyiben kifejezhető tavasza és ősze nincs, hanem a zord telet minden átmenet nélküli meleg nyár váltja fel. Természetes tehát, hogy a növényzet is ezen különös éghajlat befolyása alatt áll, mert az alig 5 hónapig tartó nyár alatt kell ugyanazon procedurákon átmennie, a melyre pl. nálunk 7 hosszú hónapja van. Épen azért az ottani vidék fái a gyors növés miatt annyira gyengék, hogy a tölgy, mely vidékünk legkeményebb fája, ott elsatnyul s torha marad. Az egyedüli fa, mely ott használható, a hársfa. Ez adja az épületfát, melyből a lakosok faházaikat és azon pinczeszerű épületet építik, melyben méheiket telelésre elhelyezik. A hársfa nyújtja kizárólag a méhlegelőt is, melynek mintegy 16—17 faja különböző időben virágozik.

Szibériában a méhészetet nem mint a gazdaság egy mellékágát, hanem mint önálló foglalkozást üzik. A szibériai méhészek a városoktól távol saját erdejükben egy a méhészetre alkalmas helyet választanak s azt mintegy 6—8 hold területen letarolják s ott építik fel fából készült egyszerű lakóházaikat, melyek mellé fölállítják azon védtetőt is, mely alá kaptáraikat helyezik.

Kaptáraik az amerikai rendszerű kaptároknak felelnek meg, melyeket 4 oszlopra egymástól oly távol állítanak, hogy azok minden oldalról könnyen hozzáférhetőek legyenek.

Csodálatos, hogy csak óriási családokat tartanak, s hogy azt elérjék, az elő- és utórajokat egyesítik s egy 12—14 font súlyú családot nyernek. A főlölesleges királynőket és heréket fából készült rácszal zárják ki. Miután méheik nagy hajlandóságot mutatnak a

kirohanásra, azért a kaptárt az egyesítés után legalább 4—6 napra »lehités« végett a pinczébe teszik s csak azután állítják a többi kaptárok közé. De még így is megtörténik, hogy a méhek kirohannak s az esetleg kirohanó méhek befoghatására az erdőben százsáma vanak a fákra felakasztva a fatuskóból készült köpiük.

A méhek csak reggeltől déli 11 óráig és a délutáni órákban járnak mézet gyűjteni, mert délben nagy »melegük« van. Csodálatos az, hogy a méhek oly hosszú tél alatt nyugodtak és nagyon keveset fogyasztanak.

Egy ily óriási kaptár népe évenként átlag 80—90 font mézet gyűjt, melyet a tulajdonos nem perget vagy szűr ki, hanem mint lépesmézet fontonként 20—40 kopékért árul el.

A Szibériában lakó tatárok is üzik a méhészetet, de nem okszerűen, hanem csak őseik módja szerint. Fatókéből készített köpijüket hársfaháncs kötéllel magasan a fákra felaggatják, s minden műveletlenségük daczára méznyerés céljából méheiket meg nem ölik — mint a mi méhtartó gazdáink, — hanem télkezdetén a köpiüket megnyirják s azokat félmézkészlettel áttelelés céljából a pinczében helyezik el

A méhészet fejlődésének akadályai.

(Vége.)

Az okszerű méhészet terjesztésére s a néppel való megismertetésére a papokat és tanítókat tartom a leghivatottabbaknak. Ők a néppel együtt élnek, mindennap találkoznak, a nép figyelemmel kíséri papja és tanítója minden mozdulatát, hallgat a szavára, oktatására, ha látja, hogy azok méhészkednek s sikerrel, úgy ők is szívesen veszik oktatásukat s ha szükség, anyagi áldozattól sem rettennek vissza.

Népszerű méhészkönyvek úgy a földmivelési miniszteriumnál, mint az egyesületeknél mindig kaphatók, az ilyenek a nép között kiosztandók volnának, hadd olvassa, tanulmányozza a nép, mint a bibliát.

A téli hosszú estéken, egy héten bár egyszer a tanító tartathatna elméleti előadást, a nyári időben pedig vasárnaponként a reggeli órákban gyakorlatit. Így hiszem, hogy a méhészet ügye fellendülne s elterjedne a nép között is

Egyesületünk is, azt hiszem, ebben segítségére lenne a tanítóknak, ugyisintén az állam is segíeyzné az ilyen ügybuzgó egyéneket.

A kaptárok készítését illetőleg szükséges, hogy a tanító már maga megtudja készíteni s ebben is utbaigazítást adjon a hozzá

fordulóknak, mert addig, míg a nép maga nem tud kaptárokat készíteni, addig az okszerű méhészetről náluk szó sem lehet. Ha beleélte magát a kaptárkészítésbe, nem hagy fel vele soha. Lehet ezt tapasztalni a nép között, mert ha megtanulja készíteni a gazdasági eszközöket, ép úgy megtanulja készíteni a kaptárokat is.

Ez uton kérem tehát tanító méhésztársaimat, ne zárkozzanak el a nép elől e téren se, ha jót akarnak cselekedni, oktassák, vezessék be a népet az okszerű méhészet titkaiba; sőt arra is kérem, e lap hasábjain tegyenek javaslatot, miképpen lehetne ez eszmét megvalósítani s úgy a méhészet, mint szegény népünk érdekében azt jövedelemforrássá tenni

Mezei.

Figyelmeztetés!

A »Méhészeti Közlöny« kiadóhivatalánál (Honvéd-utca 94 sz. a következő méhészeti könyvek rendelhetők meg.

1. »*Méhészeti kalauz*«, írta: Albu József. Ára 60 fillér.

2. »*A méz apologiája*«, németből fordította Prónai Albert, a méz különböző felhasználási módjának leírása. Ára 1 K. 80 fillér.

Mind a két könyv úgy kezdőknek, mint gyakorlott méhészeknek igen alkalmas és tanulságos. Az ár és tíz fillér postabélyeg előzetes beküldése mellett bármelyik könyv azonnal küldetik. Ezen kívül megrendelhető a »Méhészeti Közlöny« régi évfolyama 2 K 24 fillérrel.

Az 1905. évre belépő új tagoknak egyesületünk azt a kedvezményt is nyújtja, hogy régebbi és újabb időből még készletben lévő egy évfolyamot díjmentesen megküld.

Szerkesztői üzenetek.

K. G. urnak N.-Várad. Hangyasavnak azért nevezik, mert azt legelőször Wray J. 1670-ben a hangyákból állította elő. A hogy ön szerint méhsavnak kellene nevezni, épen olyan jogcímen lehetne csalán, esetleg tamarinda-savnak is, mert az állatokon kívül növényekben, sőt egyes ásványvizekben is előfordul. Tehát adjuk meg mi is a hangyáknak az őket jogosan megillető történelmi elsőséget annál is inkább, mert ez elnevezést hosszú időn át életükkel fizették meg.

P. S. urnak Arad. Kezdőknek ily komplikációkba kezdeni veszélyes, habár mint írja. a theoriával tisztában van. Elégedjék meg a kezdők sikerével s hagyja azt olyan gyakorlott méhészeknek, kiknek nagyobb méhesük van, mert ha kísérlete balul ütne ki, akkor az arány $2-1=1$ lesz.

L. O. urnak Brassó. Hogy Oroszországban a méhészet nagyon ki van fejlődve, könnyű a magyarázata, mert különben honnan szednék elő azt a temérdek gyertyához való viaszt, melyet templomaikban és más helyütt is vallási ünnepélyeiken elfogyasztanak. Náluk a viasztermelés a fődolog.

Tartalom: Ingyenes méhészeti szaktanfolyam. — Az anyakirálynő tojó-képessége. *Ajtav Geese Bálint.* — A viaszmoly. — Ujból a kaprárkérdés. *Sapho.* — Áprilts havi teendők a méhesben. *Merei.* — Anyátlan család. — A vidék és növényzet befolyása a méhészetre. — *s. — s.* — Szibéria méhészete. — A méhészet fejlődésének akadályai. *Merei.* — Figyelmeztetés. — Tagsági díjt fizettek. — Szerkesztői üzenetek.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Apró hirdetések.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olesóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, min-

dennemü méhészeti eszközöket rak-táron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölesszedőket is. 9—9

Sajler Géza, bádogos
Kolozsvár, Mátyás- király-u. 2.sz.

Van szerencsém a t. cz. gazdaközönséget a friss és legjobb, csiraképes, arankamentes **gazdasági-**, továbbá „Mauthner“-féle világhírű **vetemény- és virágmagvak** megérkezéséről értesíteni, melyeket a legolcsóbb áron bocsátok a t. gazdaközönség rendelkezésére.

Nagybecsü szives megrendeléseiket kéri

Tisztelettel

Telephon
sz. 432.

KÖRÖSI ÁKOS fűszer-, csemege, bor-
és magkereskedő
Kolozsvárt, Deak Ferencz u. a Minoriták templomával szemben.

LUCIO PAGLIA

nagy kereskedelmi méhtelege Castel San Pietro Emilia (Italia).

Minden kül- és belföldi kiállításon jutalmazva. Az olasz király ő felsége által legmagasabb elismeréssel kitüntetve. 34 évi gyakorlat. Évről évre több megrendelés. **Tiszta olaszfaj királynők**, '1' kgr.-os rajok, üres lépek, méz és viasz szétküldése. Az eddigieknél olcsóbb árak Gyors és pontos szállítás A tulajdonos részér l **szigorú** felügyelet és vezetés a királynők **szakkerü** tenyésztésére, melyek csupán **erős családokban** különös gondnal neveltetnek. **Jótállás a faj kiváló-sága, termékenysége, szépsége** stb.-re nézve

➡ Árjegyzék hónapok szerint. ➡

	Ápr.	Máj.	Jun.	Jul.	Aug.	Szept.	Okt.
	k. f.	k. f.	k. f.	k. f.	k. f.	k. f.	k. f.
Egy megterméke- nyített királynő	7.66	6.70	5.74	4.78	3.84	3.36	2.88
Egy '1' kgr. méhraj	15.32	14.33	13.49	11.47	9.55	7.66	5.74
" 1 " "	19.10	18.14	17.21	15.29	13.39	11.47	7.66
" 1 " "	23.88	22.92	21.98	19.10	15.32	13.49	9.55
6 drb királynő	—	—	—	—	—	17.21	14.33
12 " " "	—	—	—	—	—	33.43	28.65
6 drb. '1' kg. méhraj	—	—	—	—	—	42.97	33.43
12 " " "	—	—	—	—	—	76.30	62.08
6 " 1 " "	—	—	—	—	—	62.08	42.37
12 " 1 " "	—	—	—	—	—	95.50	85.95

Kedvező alkalom: Egy 5 kg. dolgozósejtes ritka szép öntésű viasztablát (viasz valódiságért szavatolás) tartalmazó postacsomagot 18 k. 14 f-ért küldünk.

Szállítási feltételek: 1. A rendelménnyel együtt az ár (aranyban) beküldendő. 2. A méhküldemények bérmertve szállítatnak. 3. Minden az uton elpusztult királynőt, **ha az bérmertve rögtön visszaküldetik**, élővel cserélünk ki. 4. Az **ápriltől augusztusig** tett rendelményeknél 45 75k. felül 5% „, 95.50 k felül 10% „, 191 k. felül 15% „ árengedmény. 5. Helyes czímet kérünk. 6. A szállítmányt, a mint a rendelvény beérkezett, rögtön utnak indítjuk. 7. A megrendelést lehetőleg francia vagy német nyelven kérjük megtenni.

Szállítunk továbbá elismert minőségű tartós és romlatlan friss gyümölcsöt, szőlőt, virágkelt stb. a legolcsóbb áraton.

Távirati czím: Apicoltura Paglia Castell S. Pietro (Emilia Italia).

töri, tűznél összeolvasztja és leszűri. Az ilyen mézet adhatja bármily olcsón, meg nem veszem, mert bármennyire szeretem is a mézet, azért a méhek álczáit, bábjaikat még kipréselt állapotban sem eszem meg, hanem a khinaiaknak hagyom, kik a kirántott cserebogár mellett jóízűen elfogyaszthatják.

Az ilyen méz tisztelt olvasóim, még ha annak vegyi alkotásrészzeit nem ismerjük is, betegséget okoz.

És most térjünk tárgyunkra.

A méz, bármily tisztá állapotban legyen is, oly egyéneknek, kiknek tulságos gyomorsav képződésére és a végbélsatorna petyhüdttségére nagy hajlandóságuk van, — ami egyes gyomorbetegségeknel s általánosan minden hiszterikus és hipokondrikus betegségnél előfordul — határozottan árt.

Az ilyen szenvedőket a legcsekélyebb méz elfogyasztása után kínos betegség fogja el. Fejük szédülni kezd, arczuk elsápad, ajkaik elkékülnek, szemeik megüvesednek. Lábaik remegni kezdenek. Fejükben éles luktető fájdalmat éreznek. Torkuk és gyomruk görcsösen összeszorulnak. Kínos bőfögés erőlteti őket, mely után egy pillanatra könnyebbülést éreznek. De csak egy pillanatra, mert nyomban utánna az előbbi gyötrelem fokozottabb mértékben ismétlődik, míg testi és akaraterejüket teljesen elveszítve, kénytelenek ágyba dőlni, hol úgy feküsznek mozdulatlanul, mint egy élettelen tuskó, nem törődve semmivel, a mi körülöttük történik. E közben kinjaik egyre fokozódnak, míg a rövidebb időközökben ismétlődő nagyobb bőfögés a méz explosiojáig nem vezeti őket. A bekövetkezett explosio mindaddig ismétlődik, míg az egész gyomortartalom ki nem ürült.

Tehát mindazoknak, akik ezen betegségek valamelyikében szenvednek, melegen ajánlom, hogy a mézevéstől őrizkedjenek. De ha betegségükről, vagyis arról, hogy szervezetük a mézet meg nem tűri, tudomásuk nem volt s véletlenül ettek, meg ne ijedjenek, hanem feküdjenek ágyba, vegyenek be valamely gyorsan ható purgáló szert, melynek kedvező hatásáig maradjanak nyugodtan. A gyomor kiürülése után igyanak meg egy pohár teát citrommal s aludjanak legalább egy órát, amit a betegségtől kimerült test amugy is megkövetel. Felébredés után, leszámítva a betegséget

okozta gyengeséget, egészen jól és könnyűnek fogják magukat érezni

Tán mondanom sem kell, hogy mindaddig, míg az alapbetegségből ki nem gyógyulnak, a mézevéstől tartózkodjanak.

Aesculap

Kérelem méhésztársaimhoz.

Egy méhésztársamtól azt hallottam, hogy talán Csiky egy régi méhészkönyvben megtalálta, miként lehet az öreg anyát a méhlabból kifogni minden nagy operatio nélkül. A gyógytárban elkészítette a szert, kivitte méhesébe, egy cseppet tett belőle a méhlabk aljdeszkájára, 2 percz nem mult el, az anya ott volt a csöppentett szer mellett, tehát a szer jónak bizonyult, de a könyvet az uton elvesztette így vége lett a felfedezésnek, mert nem emlékezett, miből és mily arányban voltak a szerek vegyítve.

Ha vaia melyik méhésztárs tudná e szert, kérem közölje azt e b. lapokban. Igen megkönnyitené az öreg anyától való szabadulást.

Kérem a többi méhészeti lapokat is e kérésem közlésére.

Bacs-kay Sámuel,

BCU Cluj / Central University Library Cluj Irodalom.

A *»Méhtenyésztési Kalauz«* III.ik javított kiadása érkezett szerkesztőségünkbe. Szerzője Dömötör László tanító, kinek szakollából lapunk régebbi számaiban jeles cikkek jelentek meg. 22 fametszetű magyarázó ábrával illusztrált könyvében a méhek okoszerű kezelésére minden méhészkedőnek kipróbált szakszerű tanácsal szolgál.

Megrendelhető a szerzőnél Szegszárdon. ki azt 1 K 30 fill. előzetes beküldése ellenében bárkinek elküldi.

A Magyar Hírlap újítása. Érdekes hirt közölnek velünk a fővárosból. A Magyar Hírlap 15 éves fennállásának jubileumát azzal ünnepli, hogy mult hó 17-től kezdve független politikai iránynyal reggel helyett este jelenik meg a fővárosban s reggelre odaér minden vidéki város vagy helységbe. Egyuttal a világlapok mintájára egy specialitást is létesít, mely abból áll, hogy minden érdekes eseményt fényképfelvételekben ad közre. Mutatványszámot ingyen küld bárkinek.